

Původní sdělení | Original research article

Analýza pacientů s akutními koronárními syndromy, kteří za hospitalizace ve specializovaném kardiocentru nepodstupují koronární angiografii.

Výsledky registru AHEAD ACS

(Why some patients with acute coronary syndrome hospitalised in a university tertiary centre do not undergo coronary angiography? Results from the AHEAD ACS registry)

Marián Felšöci^{a,b}, Mária Holická^{a,d}, Jiří Pařenica^{a,b,d}, Jiří Jarkovský^c, Roman Miklík^{a,b}, Kateřina Hořáková^{a,d}, Jindřich Špinar^{a,b,d}

^a Interní kardiologická klinika, Fakultní nemocnice Brno, Brno, Česká republika

^b Mezinárodní centrum klinického výzkumu, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, Brno, Česká republika

^c Institut biostatistiky a analýz Lékařské a Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

^d Lékařská fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

INFORMACE O ČLÁNKU

Historie článku:

Došel do redakce: 30. 4. 2014

Přijat: 28. 5. 2014

Dostupný online: 2. 7. 2014

Klíčová slova:

Infarkt myokardu

Koronarografie

Prognóza

SOUHRN

Cíl práce: Zhodnotit hospitalizační a dlouhodobou mortalitu nemocných s akutními koronárními syndromy (AKS), kteří za hospitalizace nepodstoupí selektivní koronární angiografii (SKG), a analyzovat důvody konzervativního přístupu.

Metodika a soubor: Monocentrická retrospektivní studie na bázi registru. Za období leden 2005–duben 2009 nemělo 193 nemocných s AKS za hospitalizace provedenou SKG. U 55 nemocných (28,5 %) se o provedení SKG uvažovalo elektivně, případně byl angiografický nález znám z nedávné doby (skupina I), u 138 pacientů (71,5 %) nebyla SKG plánována vůbec (skupina K). Podskupiny budou srovnány v hospitalizačních parametrech a v dlouhodobé mortalitě.

Výsledky: Infarkt myokardu s elevací úseku ST (STEMI) mělo 50 (25,9 %) nemocných. Nejčastějšími důvody, pro které SKG nebyla provedena, byly prognosticky závažné komorbidity (22 %) a farmakologická stabilizace u osob vysokého věku s non-STEMI (21 %). Desetina nemocných (11 %) umřela ještě před provedením SKG, stejný podíl pacientů SKG odmítlo nebo mělo dlouhý ischemický čas (podskupina STEMI). Dočasnou kontraindikaci k SKG mělo 8 %, známý SKG nález z nedávné doby bez možnosti revaskularizace 8 %, limitujícím neurologickým onemocněním trpělo 6 % pacientů. Hospitalizační mortalita souboru činila 30,1 % a byla vyšší ve skupině K (34,1 % vs. 20,0 %, $p = 0,049$), šestiletá mortalita dosahovala 78,8 % s opět vyšší úmrtností ve skupině K (86,2 % vs. 60,2 %, $p < 0,001$). Pacienti léčení konzervativně byli starší s vyšším zastoupením limitujících komorbidit, pro které nebyla SKG provedena, a s těžším průběhem hospitalizace.

Závěr: Nejčastějším důvodem, pro který není u AKS přistupováno k SKG, je vysoký věk nemocných, závažné, často extrakardiální komorbidity a komplikovaný hospitalizační průběh, které limitují další prognózu. Krátkodobá i dlouhodobá mortalita těchto pacientů je vysoká.

© 2014, ČKS. Published by Elsevier Urban and Partner Sp. z o.o. All rights reserved.

Adresa: MUDr. Marián Felšöci, Ph.D., Interní kardiologická klinika, Fakultní nemocnice Brno, Jihlavská 20, 625 00 Brno-Bohunice, e-mail: mfelsoci@fnbrno.cz

DOI: 10.1016/j.crvasa.2014.05.005

ABSTRACT

Aim of study: To evaluate in-hospital and long-term mortality of patients with acute coronary syndromes (ACS) not having in-hospital selective coronary angiography (SCA) and to analyze the reasons for conservative approach.

Method and patients: A single-center retrospective study using registry data. Over the period from January 2005 through April 2009, a total of 193 ACS patients did not have in-hospital SCA. Fifty-five (28.5%) patients were considered for SCA as a scheduled procedure and/or a recent angiographic finding was available (Group I), in 138 (71.5%) patients, SCA was not considered at all (Group K). The subgroups were to be compared in terms of in-hospital parameters and long-term mortality.

Results: ST-segment elevation myocardial infarction (STEMI) was diagnosed in 50 (25.9%) patients. The most frequent reasons for not performing SCA included prognostically serious comorbidities (22%) and pharmacological stabilization in very old individuals with non-STEMI (21%). One in ten (11%) patients died still before SCA, the same proportion of patients refused to have SCA or had a long ischemia time (STEMI subgroup). A temporary contraindication to SCA was found in 8%, a recent SCA finding not allowing revascularization was available in 8%, while a limiting neurological disease was present in 6% of patients. In-hospital mortality was 30.1%, being higher in Group K (34.1% vs. 20.0%; $p = 0.049$), 6-year mortality was as high as 78.8%, again with higher rates in Group K (86.2% vs. 60.2%; $p < 0.001$). Patients receiving conservative therapy were older, with a higher proportion of limiting comorbidities that excluded SCA, and a more serious course of hospitalization.

Conclusion: The most common reasons for not performing SCA in ACS include advanced age of patients, serious, often extracardiac comorbidities, and a complicated course of hospitalization, all factors adversely affecting prognosis. The short- and long-term mortality rates in these patients are high.

Keywords:

Coronary angiography
Myocardial infarction
Prognosis

Úvod

Selektivní koronární angiografie (SKG) následovaná revascularizací myokardu pomocí perkutánní koronární intervence (PCI) nebo aortokoronárním bypassem (CABG) je dnes považována za optimální přístup v léčbě akutních koronárních syndromů (AKS). Prospěšnost invazivního přístupu oproti farmakologické reperfuzi trombolýzou případně konzervativnímu postupu byla v klinických studiích ověřena jak pro skupinu nemocných s infarktem myokardu s elevací úseku ST (STEMI) [1], tak u pacientů bez elevací úseku ST (non-STEMI) [2]. I nadále ale existuje menší část populace nemocných, kteří SKG nepodstoupí vůbec a jsou léčeni konzervativně, případně je u nich vyšetření věnčitých tepen naplánováno v pozdější době. Profil těchto pacientů a jejich dlouhodobá prognóza nejsou dostatečně známé.

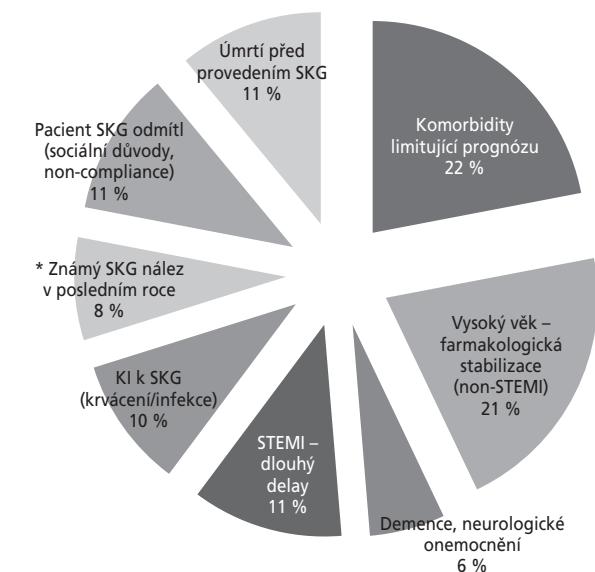
Cílem této práce je popsat nemocné s diagnózou AKS přijímané do specializovaného univerzitního komplexního kardiocentra, kteří jsou i přes okamžitou dostupnost angiografického vyšetření léčeni primárně konzervativně, farmakoterapií. Budou popsány hlavní příčiny neprovedení SKG. V rámci této populace bude srovnávána skupina nemocných, u kterých je angiografický náález znám (SKG byla provedena v posledním roce před přijetím pro AKS) nebo je SKG zvažována elektivně, oproti pacientům k vyšetření primárně vůbec neindikovaným. Hodnocena bude jak hospitalizační, tak dlouhodobá celková mortalita.

Metodika

Pacienti analyzovaní v této práci pocházejí z registru AHEAD ACS (Acute HEArt failure Database – Acute Coronary Syndromes). Multicentrický registr akutního srdečního selhání (AHEAD) vznikl v roce 2005 a je zaměřen na zhodnocení epidemiologie, léčby a prognózy nemocných

s akutním srdečním selháním (ASS) všech etiologií a má prospektivní design [3]. Od roku 2008 byl registr systematicky retrospektivně doplňován o nemocné s AKS bez ohledu na přítomnost ASS v největším zadávajícím centru – Interní kardiologické klinice Fakultní nemocnice Brno (IKK FN Brno). Cílem tohoto podregistru je evaluace výskytu a vlivu ASS u AKS a hodnocení dlouhodobé prognózy těchto nemocných (registr disponuje daty s dlouhodobou mortalitou). V obou registrech má sběr dat konsekutivní charakter.

Pro podrobnější analýzu v této práci byly zvoleny následující vstupní kritéria: první hospitalizace pro AKS na IKK FN Brno v období od 1. 1. 2005 do 30. 6. 2008 a neprovedení koronární angiografie během této hospitalizace. Datový soubor obsahuje celkem 193 pacientů. Při průměrném počtu 55 nemocných hospitalizovaných na našem pracovišti za měsíc jde o přibližně 8 % z celkové populace s diagnózou AKS. V rámci tohoto souboru budou srovnáni nemocní, u kterých nebyla na základě rozhodnutí ošetřujícího kardiologa SKG indikována vůbec (dále označováni jako skupina „K“, $n = 138$), s pacienty, kteří měli SKG prováděnou v nedávné době před přijetím do nemocnice (tedy nemocní s již známým koronárním nálezem v posledním roce, kde v důsledku difuzního aterosklerotického postižení nebyla možná intervenční léčba), případně u kterých byla angiografie zvažována elektivně po propuštění, většinou po odeznění dočasné kontraindikace k vyšetření (dále skupina „I“, $n = 55$). Srovnávány budou anamnestická data, vyšetření prováděná za hospitalizace a léčba (dlouhodobá i hospitalizační). Dále je hodnocena celková hospitalizační a dlouhodobá mortalita. Doba sledování pacientů se pohybuje v rozsahu 0–92 měsíců, kde 23 měsíců je průměrná a 5 měsíců mediánová doba sledování. Údaje o celkové mortalitě byly získány z Ústavu zdravotnických informací a statistiky v Praze (ÚZIS Praha). Pacienti podepsali informovaný souhlas s účastí v registru, protokol registru byl sválen etickou komisí Fakultní nemocnice Brno a získávání dat probíhalo v souladu s Hel-sinskou deklarací.

* V důsledku difuzního pokročilého aterosklerotického nálezu revaskularizace nebyla možná.

Obr. 1 – Příčiny konzervativního postupu v celé populaci (n = 193). KI – kontraindikace.

Statistická analýza

Pro analýzu datového souboru byly použity základní popisné statistiky; z důvodů asymetrie dat byl pro spojitě proměnné použit medián, 5. a 95. percentil, zastoupení jednotlivých kategoriálních proměnných bylo popsáno jejich frekvencí a procentuálním zastoupením.

Srovnání skupin pacientů dle plánované SKG a známého angiografického nálezu bylo provedeno pro kategoriální proměnné χ^2 testem a pro spojitě proměnné Mannovým-Whitneyho testem. Křivky kumulativní mortality byly vyhodnoceny pomocí Kaplanova-Meierova odhadu funkce přežití, jednotlivé křivky byly srovnány log rank testem. Za statisticky významný byl považován rozdíl na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Analýza byla provedena v softwaru IBM SPSS Statistics 21 for Windows (Release 21.0.0, IBM Corporation 2012) a v softwaru R (R version 2.12.2 [20011-02-25], 2011 The R Foundation for Statistical Computing) za využití balíčku Thomas Lumley (2011) survival: Survival analysis, including penalised likelihood.

Výsledky

Z celkového počtu 193 nemocných byla SKG elektivně (po propuštění) plánována nebo byla známá z nedávné doby u 55 pacientů (28,5 %). Průměrný věk celé sledované populace byl 80 let (52–91 let), ve věku nad 70 let bylo 77,7 % pacientů, nad 80 let 49,7 %. Nemocní neindikovaní k SKG byli starší (81 [52–93] vs. 76 let [52–86], $p = 0,003$). Muži představovali 54,4 % souboru (n = 105) s vyšším zastoupením ve skupině I (74,5 % vs. 46,4 %, $p < 0,001$).

Ve sledovaném souboru mělo vstupní diagnózu STEMI celkem 50 (25,9 %) nemocných s vyšším zastoupením ve skupině K (31,2 % vs. 14,5 %, $p = 0,014$). Při propuštění byla konečná diagnóza infarktu myokardu (IM) s Q-kmitem stanovena u 34,1 % nemocných, s vyšším zastoupením ve skupině K (42,1 % vs. 18,6 %, $p = 0,014$). Infarkt

myokardu typu non-Q mělo 49,3 % pacientů a 16,7 % postižených mělo nestabilní anginu pectoris (NAP) s negativními kardiálními enzymy.

Příčiny konzervativního přístupu

V celém souboru jsme našli osm hlavních důvodů, pro které ošetřující lékaři volili za hospitalizace konzervativní přístup bez provádění SKG. Jejich poměrné zastoupení vyjadřuje obrázek 1. Nejčastějším důvodem byly závažné komorbidity a farmakologická stabilizace u nemocných ve vysokém věku se vstupní diagnózou non-STEMI. Desetina nemocných zemřela dříve (většinou těsně po přijetí do nemocnice), než by případná angiografie stihla být provedena (ve skupině I byl podíl těchto nemocných 9,1 %). V populaci nemocných léčených primárně konzervativně bylo výrazně vyšší zastoupení komorbidit limitujících prognózu (29,7 % vs. 3,6 % ve skupině I), rozdíl byl i ve vyšším výskytu nemocných přicházejících již v subakutní fázi STEMI (15,4 % vs. 1,8 % ve skupině I). Naopak u nemocných plánovaných k elektivní SKG byla během indexu hospitalizace častěji přítomná dočasná příčina k neprovedení SKG (18,2 % výskyt infekčního onemocnění vs. 2,2 % ve skupině K).

Průběh hospitalizace

Pacienti, u kterých byla SKG zvažována, měli vyšší BMI a vyšší vstupní krevní tlak při přijetí do nemocnice, častěji byla přítomna ischemie lokalizovaná v oblasti přední stěny levé komory (LK). U pacientů léčených konzervativně byl naopak vstupně pozorován vyšší výskyt poruch vědomí (tabulka 1). Nemocní, u nichž se zvažovalo, zda u nich bude provedena SKG, měli v minulosti častěji prováděné revaskularizační výkony myokardu, užívání beta-blokátorů a hypolipidemické léčby bylo taktéž vyšší (tabulka 2).

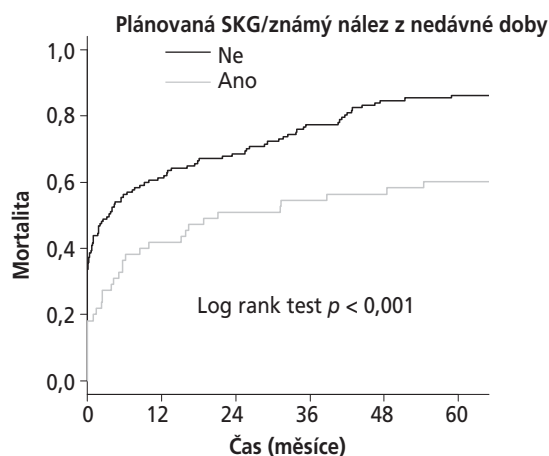
Celkem u 40,6 % nemocných jsme zjistili těžší systolickou dysfunkci LK (echokardiograficky stanovená ejekční frakce LK < 40 %), přičemž vyšší průměrná hodnota ejekční frakce LK byla u pacientů ve skupině I. Tito nemocní měli taktéž méně často známky akutního srdečního selhání a hypotenzi, která vyžadovala léčbu. U nemocných léčených konzervativně bylo za hospitalizace i přes podobnou vstupní hodnotu kreatininu pozorováno častěji akutní renální poškození (tabulka 3). Tato populace nemocných měla signifikantně vyšší hodnotu skóre GRACE (176 vs. 144, $p < 0,001$), u osmi pacientů se během hospitalizace objevilo závažné krvácení (5,8 % skupiny K).

Celková mortalita

Rozdíl v mortalitě ve sledovaných skupinách se projevil již za hospitalizace. Celková hospitalizační a 30denní mortalita dosahovala 30,1 %, respektive 36,3 % s výrazně horší prognózou u konzervativně léčených nemocných (hospitalizační mortalita 34,1 % vs. 20,0 % [$p = 0,049$], respektive 30denní 42,8 % vs. 20 % [$p = 0,002$]). Dlouhodobou celkovou mortalitu znázorňuje obrázek 2. V populaci nemocných bez SKG v průběhu šesti let zemřelo až 86,2 % nemocných, ve skupině s invazivním přístupem 60,2 % ($p < 0,001$).

Diskuse

Pouze méně než desetina nemocných přijímaných pro AKS do specializovaného kardiocentra s 24hodinovou dostup-

Mortalita	Plánovaná SKG/známý nález z nedávné doby	
	Ne	Ano
6 měsíců	56,2 (64,6; 48,1)	36,4 (50,5; 25,2)
1 rok	61,3 (69,4; 53,3)	41,8 (55,9; 30,1)
2 roky	68,6 (76,2; 60,8)	50,9 (64,6; 38,6)
3 roky	77,4 (84,0; 70,1)	54,5 (68,0; 42,1)
5 let	84,7 (90,1; 78,1)	56,4 (69,6; 43,9)
6 let	86,2 (91,4; 79,9)	60,2 (73,2; 47,6)

Obr. 2 – Dlouhodobá mortalita na základě indikace k SKG

ností PCI nepodstoupí během hospitalizace SKG a více než dvě třetiny těchto nemocných nejsou indikovány k vyšetření ani v budoucnu, tito pacienti jsou léčeni konzervativně, farmakologicky. Vzhledem k dobře organizované síti PCI a non-PCI nemocnic v podmínkách České republiky jde o malý podíl pacientů z již selektované skupiny, kteří jsou do terciárního univerzitního pracoviště odesíláni z okresních nemocnic. Dá se předpokládat, že v těchto zdravotnických zařízeních je podíl pacientů léčených konzervativně vyšší. Důkazem jsou data z registru ALERT-CZ, kde se bez SKG postupovalo u desetiny nemocných se STEMI a u více než čtvrtiny s diagnózou non-STEMI [4]. Obecně lze ale konstatovat, že počet nemocných s AKS podstupujících SKG je v České republice nad průměrem evropských zemí [5,6].

Nejčastějším důvodem, pro který není SKG prováděna, jsou závažné komorbidity limitující prognózu, respekti-

ve polymorbidita nemocných. Téměř polovina pacientů v našem souboru měla diabetes mellitus, anamnézu infarktu myokardu v minulosti a laboratorně přítomnou anemii (45,9 %), více než dvě třetiny renální insuficienci s kreatininovou clearancí < 60 ml/min (70,5 %). Přibližně desetina postižených měla v anamnéze onkologické onemocnění. V průběhu hospitalizace byly zjištěny známky infekčního onemocnění u poloviny pacientů, u třetiny došlo k významnému zhoršení renálních funkcí.

Současné guidelines pro revaskularizaci myokardu doporučují provádět SKG u všech nemocných s AKS. Ve skupině STEMI je o její indikaci rozhodnuto na základě předpokládané doby trvání ischemie [7]. Téměř polovina (44,9 %) všech pacientů se STEMI v našem souboru nepodstoupila SKG pro dlouhý ischemický čas a již nepokračující ischemii. Další příčinou byl exitus ještě dříve, než mohla

Tabulka 1 – Objektivní vyšetření a suspektní lokalizace AKS

Parametr	Celkem	Skupina K	Skupina I	p
	n = 193	n = 138	n = 55	
	n (%) / medián (5.; 95. percentil)	n (%) / medián (5.; 95. percentil)	n (%) / medián (5.; 95. percentil)	
BMI	26,8 (20,8; 38,0)	25,4 (20,2; 38,0)	28,4 (22,2; 35,4)	0,044
Vstupní TK (mm Hg)	140 (80; 210)	130 (70; 205)	145 (90; 230)	0,004
TK < 100 mm Hg	17,2 %	20,4 %	9,1 %	0,047
Vstupní DTK	75 (45; 110)	70 (40; 110)	80 (50; 130)	0,068
Vstupní tepová frekvence	93 (54; 133)	95 (50; 135)	88 (55; 120)	0,073
Vstupní fibrilace/flutter síní (EKG)	19,7 %	21,7 %	14,5 %	0,070
QRS ≥ 120 ms (vstupní EKG)	21,4 %	23,8 %	15,0 %	0,235
Porucha vědomí při přijetí	14,5 %	18,8 %	3,6 %	0,003
Přednemocniční resuscitace	2,6 %	3,6 %	0,0 %	0,064
Lokalizace* – dolní stěna	18,5 %	22,4 %	9,4 %	0,024
laterální stěna	6,2 %	6,4 %	5,7 %	
přední stěna	42,1 %	35,2 %	58,5 %	
nejasná lokalizace	33,1 %	36,0 %	26,4 %	

* Lokalizace podle EKG a echokardiografie.

být angiografie provedena (26,5 % pacientů se STEMI). Desetina nemocných vyšetření odmítla. Upozorňujeme na vysoký průměrný věk celé sledované populace (80 let), který bývá častěji spojován s atypickou symptomatologií (absence stenokardií) a taktéž s horší mobilitou.

U non-STEMI podléhá načasování SKG rizikové stratifikaci nemocných [8]. Iniciálně konzervativní přístup je možný u dvou skupin pacientů. První skupinou jsou nemocní s tzv. nízkým rizikem – jde o mladší, hemodynamicky stabilní nemocné bez rizikových faktorů ischemické choroby srdeční, beze změn na EKG, s negativní hodnotou kardiomarkerů a negativním výsledkem časného zátěžového testu. Tato kritéria splňovalo pouze pět nemocných naší populace. Tři nemocní byli indikováni k SKG v pozdějším období z důvodu akutní infekce, dva pacienti vyšetření odmítli. Druhou skupinou pacientů s non-STEMI, u kterých invazivní strategie není iniciálně vhodná, jsou nemocní s neúměrně vysokým rizikem invazivního vyšetření nebo intervence. Jde zejména o populaci vysokého věku se závažnými komorbiditami ovlivňujícími očekávanou délku života a jeho kvalitu a zvyšujícími riziko ischemických a krvácivých komplikací. Stáří obecně je spojováno s vyšším rizikem výskytu nežádoucích účinků léčebných intervencí. Kromě krvácení při antiagregační a antikoagulační terapii, které je dnes při SKG snižováno radiálním cévním přístupem, to může být i hypotenze, bradykardie nebo akutní renální

poškození při použití kontrastní látky. V našem souboru vykazovalo známky renální insuficience již při vstupním vyšetření 70,5 % postižených a během hospitalizace došlo ke zhoršení funkce ledvin u třetiny nemocných i bez použití kontrastních látek.

O celkově vysokém rizikovém profilu našeho souboru svědčí i průměrná hodnota skóre GRACE (168). I když byl časný invazivní přístup (do 24 hodin) u nemocných s hodnotou skóre > 140 ve studii TIMACS spojen s 38% redukcí úmrtní, infarktu myokardu nebo cévní mozkové příhody během šesti měsíců, je zřejmé, že se v klinické praxi uplatňuje selektivní přístup a vysoký věk s četnými komorbiditami jsou považovány za vážné limitace pro provedení SKG [9]. Důkazem je i fakt, že v některých studiích jsou k SKG indikováni pacienti s paradoxně nižším skóre GRACE oproti nemocným, kteří jsou léčeni konzervativně. Tento inverzní vztah mezi rizikovým profilem a četností invazivního přístupu byl pozorován i v naší práci [10,11]. Vyšší mortalita nemocných neindikovaných k SKG ani v pozdějším období je pravděpodobně způsobena celkově horším stavem této populace, kde je další prognóza dána jiným, často extrakardiálním onemocněním.

Vzhledem k vysokému věku a profilu sledované populace není relativně vysoká hospitalizační a dlouhodobá mortalita neočekávaná. V práci Terkelsena a spol. byla hospitalizační mortalita nemocných s průměrným věkem 80 let a AKS s bloádou Tawarova raménka 33,3 %, jedno-

Tabulka 2 – Osobní anamnéza a léčba před přijetím k hospitalizaci

Parametr	Celkem	Skupina K	Skupina I	p
	n = 193	n = 138	n = 55	
	N (%) / medián (5.; 95. percentil)	N (%) / medián (5.; 95. percentil)	N (%) / medián (5.; 95. percentil)	
Hypertenze	79,9 %	80,7 %	77,8 %	0,649
Dyslipidemie	68,3 %	66,3 %	73,0 %	0,462
Diabetes mellitus	49,7 %	52,6 %	42,6 %	0,214
Infarkt myokardu v minulosti	43,9 %	40,0 %	53,7 %	0,087
Anamnéza PCI a/nebo CABG	13,2 %	8,9 %	24,1 %	0,008
CMP/TIA v minulosti	23,3 %	26,7 %	14,8 %	0,072
ICHDK	12,7 %	8,9 %	22,2 %	0,017
CHOPN	14,3 %	14,1 %	14,8 %	0,896
Kuřáctví	21,7 %	20,4 %	24,4 %	0,289
Onkologické onemocnění v anamnéze	11,9 %	13,0 %	9,0 %	0,433
Dušnost III./IV. stupně (NYHA)	10,2 %	9,0 %	13,0 %	0,429
Angina pectoris III./IV. stupně (CCS)	6,2 %	4,3 %	10,9 %	0,104
Vstupní dlouhodobá léčba před přijetím do nemocnice				
Antiagregace	63,1 %	61,1 %	67,9 %	0,385
Blokátory RAAS	60,9 %	61,1 %	60,4 %	0,927
Beta-blokátory	42,5 %	37,3 %	54,7 %	0,032
Hypolipidemická léčba	23,3 %	17,4 %	38,2 %	0,003
Nitráty p.o.	37,4 %	34,9 %	43,4 %	0,287

CABG – aortokoronární bypass; CCS – klasifikace Canadian Cardiovascular Society; CMP – cévní mozková příhoda; CHOPN – chronická obstrukční plicní nemoc; ICHDK – ischemická choroba dolních končetin; NYHA – klasifikace New York Heart Association; PCI – perkutánní koronární intervence; RAAS – systém renin-angiotensin-aldosteron; TIA – transitorní ischemická ataka.

Tabulka 3 – Průběh hospitalizace

Parametr	Celkem	Skupina K	Skupina I	p
	n = 193	n = 138	n = 55	
	n (%) / medián (5.; 95. percentil)	n (%) / medián (5.; 95. percentil)	n (%) / medián (5.; 95. percentil)	
EFLK (echokardiografie)	40,0 (20,0; 65,0)	40,0 (20,0; 62,0)	47,0 (25,0; 65,0)	0,023
Akutní srdeční selhání za hospitalizace	73,6 %	78,3 %	61,8 %	0,029
Plicní edém (rtg hrudníku)	18,1 %	21,0 %	10,9 %	0,033
Fluidothorax (rtg hrudníku)	29,4 %	31,7 %	22,9 %	0,315
Kardiogenní šok za hospitalizace	28,0 %	32,6 %	16,4 %	0,019
Nutnost umělé plicní ventilace	25,9 %	29,7 %	16,4 %	0,049
Hypotenze vyžadující léčbu	19,2 %	9,4 %	43,6 %	< 0,001
Známky infekce za hospitalizace	48,7 %	51,4 %	41,8 %	0,226
Laboratorní výsledky				
Vstupní hemoglobin (g/l)	127 (91; 158)	126 (89; 157)	130 (99; 159)	0,209
Kyselina močová	400 (232; 709)	418 (202; 800)	344 (250; 663)	0,074
Vstupní kreatinin	117 (71; 266)	117 (73; 283)	115 (70; 259)	0,989
Maximální kreatinin	130 (73; 462)	138 (76; 506)	119 (70; 393)	0,028
Akutní poškození ledvin (AKI)	33,2 %	39,1 %	18,2 %	0,004
Léčba za hospitalizace				
Noradrenalin/Adrenalin	31,6 %	37,7 %	16,4 %	0,003
Dobutamin/Levosimendan	22,3 %	27,5 %	9,1 %	0,003
Nitráty i.v.	31,6 %	29,7 %	36,4 %	0,373
Diuretika i.v.	65,3 %	71,7 %	49,1 %	0,003
Antibiotická léčba	49,2 %	54,4 %	36,5 %	0,030
Léčba při propuštění u přežívajících nemocných				
Antiagregace	92,6 %	90,1 %	97,7 %	0,082
Blokátory RAAS	80,7 %	80,2 %	81,8 %	0,825
Beta-blokátory	81,5 %	78,0 %	88,6 %	0,124
Hypolipidemická léčba	77,8 %	73,6 %	86,4 %	0,085
Nitráty	47,4 %	41,8 %	59,1 %	0,058

AKI – acute kidney injury – definováno jako rozdíl maximálního a vstupního sérového kreatininu 26 a více (AKIN 1) nebo navíc poměr maximální kreatinin/vstupní kreatinin je 2 a více nebo nutnost akutní hemodialýzy (AKIN 2); EFLK – ejekční frakce levé komory srdeční; RAAS – systém renin-angiotensin-aldosteron.

letá úmrtnost pak dokonce 54,8 % [12]. Ve studii belgických autorů dosahovala hospitalizační mortalita pacientů se STEMI starších 80 let 17,8 %, nicméně u nemocných se známkami srdečního selhávání byla vysoká bez ohledu na léčebnou strategii (PCI skupina 34,6 %, trombolýza 31,6 %, konzervativní léčba 36,3 %, $p = 0,88$) [13].

Limitace

Práce pochází z jediného specializovaného univerzitního pracoviště, které má pouze z malé části neselektovaný příjem interních pacientů, a nevystihuje tedy přesnou epidemiologickou situaci nemocných s AKS, kteří jsou léčeni konzervativně. Přesnější odhad výskytu těchto nemocných by byl zjistitelný na interních odděleních okresních

nemocnic s čistě neselektovaným příjmem. Práce ale popisuje důvody, pro které není SKG prováděna i přes její okamžitou dostupnost. Vzhledem k retrospektivnímu charakteru sběru dat dále nemáme informace, kolik nemocných skutečně SKG v budoucnu podstoupilo, dělení pacientů na konzervativní a invazivní skupinu je tedy založeno pouze na indikaci ošetřujícího kardiologa při propuštění nemocného. V práci je pozorován poměrně vysoký podíl nemocných s akutním srdečním selháním za hospitalizace. Vzhledem k tomu, že data pocházejí primárně z registru akutního srdečního selhání, není možné v některých případech vyloučit, že diagnóza AKS byla stanovena na základě zvýšených hodnot kardijspecifických enzymů doprovázejících akutní srdeční selhání, které bylo dominující potíží nemocných. Mohlo tedy v některých případech dojít k jistému překrytí diagnóz.

Závěr

Nemocní, kteří jsou přijímáni do specializovaného kardio-centra pro AKS, pouze v malém procentu nepodstoupí invazivní vyšetření koronárních tepen i přes jeho okamžitou dostupnost. Více než dvě třetiny těchto nemocných nejsou k vyšetření indikovány ani v budoucnu, po odeznění relativní kontraindikace k vyšetření (např. krvácení, infekce). Jde o populaci nemocných vysokého věku, s četnými komorbiditami a komplikovaným průběhem hospitalizace, u kterých invazivní vyšetření pravděpodobně nepřinese očekávaný užitek, a nelepší tak prognózu, která bývá dána jiným, často i extrakardiálním onemocněním. Krátkodobá i dlouhodobá mortalita těchto nemocných je vysoká.

Prohlášení autorů o možném střetu zájmů

Autoři prohlašují, že se podíleli na přípravě rukopisu, a jeho finální podobu schvalují pro publikování. Taktéž čestně prohlašují, že nemají finanční ani jiné závazky, které by mohly vést ke konfliktu zájmu.

Financování

Podpořeno Evropským fondem pro regionální rozvoj (ERDF), projektem FNUSA-ICRC (No.CZ.1.05/1.1.00/02.0123).

Prohlášení autorů o etických aspektech publikace

Veškerá práce byla prováděna v souladu s Helsinskou deklarací. Etická komise FN Brno souhlasila s protokolem studie.

Informovaný souhlas

Všichni pacienti před zařazením do studie podepsali informovaný souhlas.

Literatura

- [1] P. Widimsky, T. Budesinsky, D. Vorac, et al., Long distance transport for primary angioplasty vs. immediate thrombolysis in acute myocardial infarction. Final results of the randomized national multicentre trial – PRAGUE-2, *European Heart Journal* 24 (2003) 94–104.
- [2] A.A. Bavry, D.J. Kumbhani, A.N. Rassi, et al., Benefit of early invasive therapy in acute coronary syndromes: a meta-analysis of contemporary randomized clinical trials, *Journal of the American College of Cardiology* 48 (2006) 1319–1325.
- [3] J. Spinar, J. Parenica, J. Vitovec, et al., Baseline characteristics and hospital mortality in the Acute Heart Failure Database (AHEAD) Main registry, *Critical Care* 15 (2011) R291.
- [4] P. Widimsky, J. Zvárová, Z. Monhart, P. Jansky, The use of revascularization strategies in patients with acute coronary syndromes admitted to hospitals without catheterization facilities: results from the ALERT-CZ registry, *Cor et Vasa* 55 (2013) e207–e211.
- [5] L. Mandelzweig, A. Battler, V. Boyko, et al., The second Euro Heart Survey on acute coronary syndromes: characteristics, treatment, and outcome of patients with ACS in Europe and the Mediterranean Basin in 2004, *European Heart Journal* 27 (19) (2006) 2285–2293.
- [6] P. Widimsky, M. Zelizko, P. Jansky, et al., The incidence, treatment strategies and outcomes of acute coronary syndromes in the “reperfusion network” of different hospital types in the Czech Republic: results of the Czech evaluation of acute coronary syndromes in hospitalized patients (CZECH) registry, *International Journal of Cardiology* 119 (2007) 212–219.
- [7] P. Widimsky, P. Kala, R. Rokyta, Summary of the 2012 ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevations. Prepared by the Czech Society of Cardiology, *Cor et Vasa* 54 (2012) e273–e289.
- [8] The Task Force for the management of acute coronary syndromes (ACS) in patients presenting without persistent ST-segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC), ESC Guidelines for the management of acute coronary syndromes in patients presenting without persistent ST-segment elevation, *European Heart Journal* 32 (2011) 2999–3054.
- [9] S.R. Mehta, C.B. Granger, W.E. Boden, et al., Early versus delayed invasive intervention in acute coronary syndromes, *New England Journal of Medicine* 360 (2009) 2165–2175.
- [10] K.A. Fox, T.C. Clayton, P. Damman, et al., for the FIR Collaboration, Long-term outcome of a routine versus selective invasive strategy in patients with non-ST-segment elevation acute coronary syndrome: a meta-analysis of individual patient data, *Journal of the American College of Cardiology* 55 (2010) 2435–2445.
- [11] E. Puymirat, G. Taldir, N. Aissaoui, et al., Use of invasive strategy in non-ST-segment elevation myocardial infarction is a major determinant of improved long-term survival. FAST-MI (French registry of acute coronary syndrome), *JACC Cardiovascular Interventions* 5 (2012) 893–902.
- [12] C.J. Terkelsen, J.F. Lassen, B.L. Norgaard, et al., Mortality rates in patients with ST-elevation vs. non-ST-elevation acute myocardial infarction: observations from an unselected cohort, *European Heart Journal* 26 (2005) 18–26.
- [13] E.H. Vandecasteele, M. De Buyzere, S. Gevaert, et al., Reperfusion therapy and mortality in octogenarian STEMI patients: results from the Belgian STEMI registry, *Clinical Research in Cardiology* 102 (2013) 837–845.

Z anglického originálu přeložil autor.